

ศึกษาวิเคราะห์คุณธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ตามหลักพระพุทธศาสนาของ
ตัวละคร กวนอู ที่ปรากฏในวรรณกรรม เรื่อง สามก๊ก
An Analytical Study the Virtue Honesty Side in Buddhism of the
Character Kuan Yu as Appear in the Literary Work, about Story
Ramance of the Three Kingdoms (Samkok)

ณัฐกมล ตนุพันธ์

Nathakamol Tanuphan

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: nuttkamon.pun@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาประวัติและคุณธรรมของตัวละคร “กวนอู” ที่ปรากฏในวรรณกรรม เรื่อง สามก๊ก 2) เพื่อศึกษาคุณธรรมของตัวละคร “กวนอู” ที่สอดคล้องกับคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา 3) เพื่อศึกษาวิเคราะห์คุณธรรมของตัวละคร “กวนอู” ตามหลักพระพุทธศาสนากับการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตปัจจุบัน

ผลการวิจัยพบว่า

ศึกษาวิเคราะห์คุณธรรมของตัวละคร “กวนอู” ตามหลักพระพุทธศาสนากับการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตปัจจุบัน จากการที่ได้สัมภาษณ์บุคคลนั้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า บุคคลส่วนใหญ่จะรู้จัก “เทพเจ้ากวนอู” จากการที่ได้รับการสืบทอดการบูชาจากบรรพบุรุษของตนเองเป็นส่วนใหญ่และมาทำการศึกษาเพิ่มเติมจากการดูภาพยนตร์ ละคร และการอ่านหนังสือ เป็นต้น บุคคลส่วนใหญ่จะรู้จักกวนอู” ในเรื่องของความซื่อสัตย์ ความซื่อตรง และมีคุณธรรมของคนดีอยู่ในตน กวนอูเป็นผู้ที่ยึดมั่นในสัจจะและกตัญญู ตามหลักของพระพุทธศาสนา ในหลักของ ขรवासธรรม 4 โดยผู้ที่ให้สัมภาษณ์ได้นำเอาคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ของ “เทพเจ้ากวนอู” มาใช้ในเรื่องการทำงาน การใช้ชีวิตประจำวัน การอบรมเลี้ยงดู และสั่งสอนคนในครอบครัว เน้นเรื่องการทำงานให้ทำงานอย่างสุจริต ไม่คดโกงและไม่เอาเปรียบผู้อื่น นำเอาคุณธรรมของกวนอูเป็นตัวอย่างเรื่องความอดทนในการทำงานสำหรับผู้ทำงานเป็นข้าราชการ ทหาร ตำรวจ ก็ควรที่จะนำเอาความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ความทะนงในศักดิ์ศรี การรักษาตัวอย่างเช่น กวนอูมาปฏิบัติที่ตนเองให้เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึง “ความซื่อสัตย์” ของกวนอูในวรรณกรรมเรื่อง สามก๊ก ซึ่งหลาย ๆ ท่านที่เป็นชาวไทยเชื้อสายจีน ได้ยกย่องกวนอู ในด้านลักษณะที่โดดเด่น

เป็นเทพเจ้าด้านความซื่อสัตย์ ของพุทธศาสนิกชนเชื้อสายจีน จะเห็นว่าความซื่อสัตย์นั้นมีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตและการทำงาน ของทุก ๆ อาชีพ ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าควรที่จะนำเอาคุณธรรมความซื่อสัตย์มาปลูกฝังและส่งเสริมและลงสู่ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ และบุคลากรในองค์กรต่าง ๆ ตลอดจนสอดแทรกไปในระบบการศึกษา เพื่อให้เป็นการปลูกฝังให้เยาวชนมีความซื่อสัตย์เกิดขึ้นภายในจิตสำนึกของทุกคน อาจจะทำในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสือนิทาน การ์ตูนเป็นตอน ๆ รูปแบบหนังสือนิทาน หรือ รูปแบบภาพยนตร์ เป็นต้น ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสอันชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและคุณประโยชน์ของความซื่อสัตย์สุจริต ไว้ดังนี้ ความสุจริต ความมุ่งมั่นในประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง จะเกิดขึ้นและยั่งยืนอยู่ได้ด้วยสติปัญญา สติ คือความระลึกรู้ ปัญญา คือ ความรู้ชัด ที่เกิดขึ้นจากความฉลาด สามารถคิดพิจารณาได้อย่างถูกต้องแยกคาย ดังนั้น ความสุจริตและมุ่งมั่นจะยั่งยืนอยู่ได้ด้วย สติปัญญา หมายความว่า เมื่อบุคคลผู้มีสติรู้ตัว มีปัญญารู้ชัดในคุณค่าของความสุจริต และสร้างสรรค์ความเจริญบนพื้นฐานของความสุจริตแล้ว ก็จะเป็นความนิยม เชื่อมั่น พึงพอใจในความดี การกระทำดี ความมั่นใจพึงพอใจนั้นจะเป็นเครื่องหนุนประคองความสุจริต พร้อมทั้งมุ่งมั่นที่จะทำให้คงอยู่ตลอดไปไม่เสื่อมคลาย

คำสำคัญ: คุณธรรม, ซื่อสัตย์, พุทธศาสนา, สามก๊ก

Abstract

The study aimed to 1) study life history of Guan Yu , the character in the Romance of the Three Kingdoms, 2) to investigate the moral virtues of Guan Yu, the character in the Romance of the Three Kingdoms, and 3) to analyze the moral virtues of The Guan Yu according the Buddhist principle in application for the current daily life. Finding showed that:

An analysis of Guan Yu's moral virtue in daily application from an analytical study based on the interview, it was found that most people know Guan Yu from their inheritance of worship from ancestors and from additional information taken from movies, plays, and readings etc. Most people know Guan Yu from his moral virtue of honesty and uprightness. He was also famous for his truthfulness and gratitude according to Buddhist principle, Sacca (Truthfulness) in the Garavasadhamma or the principle of the householder. The interviewees applied the Guan Yu's virtue of truthfulness in daily work, instructing family members to do works honestly without cheating and taking advantage of others.

For officials, the virtue of patience can be applied to perform their duty with pride and dignity and patriotism as the basis of life.

This research carried on “honesty” of Guan Yu in the three kingdoms literature that lots of Chinese prosed him as God of honesty, we can see that honesty was most important in work and life in all occupations. There should carry out on honesty for cultivate to officer, soldier, police and staff in all organizations throughout in educational system for books as cartoon series, tale or cinema etc. even that the king phumiphol speech on important of benefit of honesty as follows, that honesty on any interest must be based on wisdom and consciousness as a result, there must be sustainable with wisdom and consciousness when he who make sense on wisdom and consciousness these will find the admire, confidence, satisfy in doing good and these will be supported the honesty in sustainably forever.

Keyword: The Virtue, Honesty, Buddhism, The Three Kingdoms (Samkok)

1. บทนำ

ปัจจุบันสังคมโดยทั่วไป จะเน้นการศึกษาและให้เล็งเห็นถึงความซื่อสัตย์ ไม่ว่าจะเป็นการซื่อสัตย์ต่อตนเองและต่อผู้อื่น รวมถึงต่อสังคม สิ่งแวดล้อม ความซื่อสัตย์นั้นได้ถูกกล่าวถึงมา โดยตลอดพร้อมกับคำว่า “กตัญญู” ซึ่งจะอ่านหรือเขียนไปด้วยกัน คือ “ซื่อสัตย์ กตัญญู” เพราะนั่นคือ เครื่องหมายของคนดีมีคุณธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้จัดทำหนังสือวันเด็กแห่งชาติโดยปี พ.ศ. 2556 ใช้ชื่อว่า “ต้นกล้าของความซื่อสัตย์” (นายชินภัทร ภูมิรัตน, 2556) ซึ่งสาระสำคัญของหนังสือจะมุ่งเน้นส่งเสริมปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนไทยได้พัฒนาและเติบโตมามีคุณลักษณะของคนที่มีความซื่อสัตย์ และมีคุณธรรมอยู่ในจิตใจซึ่ง “ต้นกล้า” เปรียบเสมือนเด็กที่จะต้องดูแลพัฒนา และผู้ใหญ่ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในทางปฏิบัติให้กับเด็ก

อีกตัวอย่างหนึ่ง ในเรื่องราวที่พระพุทธองค์ได้ทรงสรรเสริญ พระนางภัททากัจจนาเถรี ทรงเป็นแบบอย่างของความซื่อสัตย์และความจงรักภักดี และได้รับการยกย่องจากพระพุทธเจ้าว่าเป็นผู้มีคุณธรรมพิเศษ เป็นกำลังสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (จำเนียร ทรงฤกษ์, 2553: 245)

เมื่อกล่าวถึงความซื่อสัตย์ในส่วนของบุคคลที่รู้จักกันทั่วไป คือ กวนอูผู้ได้รับการยกย่องเป็นเทพเจ้าแห่งความซื่อสัตย์ กวนอูยังได้รับสมญานามให้เป็นถึง “จงอัสลินอู่กวนเล้งต้าตี้”

คือ มหาเทพผู้ยิ่งใหญ่แห่งความจงรักภักดี คุณธรรมและความกล้าหาญ โดยพระเจ้าเขียนหลง แห่งราชวงศ์ชิง เป็นผู้แต่งตั้งเมื่อ พ.ศ. 2187 เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึก เรื่องความสัตย์ซื่อและ จงรักภักดีของกวนอู ให้เป็นต้นแบบให้แก่ราษฎรซึ่งคนจีนถือความสัตย์เป็นใหญ่ร่วมกับความ กตัญญูรู้คุณคน ทำให้กวนอูกลายเป็นที่รู้จักทั่วไป กวนอูได้รับการยกย่องให้เป็นเทพเจ้าแห่ง ความซื่อสัตย์ พร้อมได้รับการเคารพในฐานะเทพอุปถัมภ์และเทพผู้ปกป้องคุ้มครอง ของตำรวจ นักการเมือง และผู้นำทางด้านเศรษฐกิจ (พระพุทธรูปสาสนาหายาน, 5/9/2557)

เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับกวนอู เป็นที่เคารพและบูชามาก โดยเฉพาะในหมู่ของ ชาวพุทธเชื้อสายจีน เช่น ข้าราชการ นักธุรกิจ จะเห็นได้จากการที่มีการไหว้เคารพ บูชา มีรูป ปั้นเทพเจ้ากวนอู ในสถานที่ต่าง ๆ มีการสร้างศาลกวนอูมากมาย ตามแหล่งชุมชน อะไรที่โดดเด่นของกวนอูที่ทำให้เมื่อกล่าวถึงเทพแห่งความซื่อสัตย์ จะต้องกล่าวถึงกวนอูเป็นบุคคลแรก ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประวัติและวิเคราะห์คุณธรรมที่โดดเด่นด้านความซื่อสัตย์ของกวนอู ผู้ที่มี ชื่อปรากฏอยู่ในวรรณกรรมจีน เรื่องสามก๊ก ตามหลักพระพุทธศาสนาเป็นอย่างไร โดยคุณธรรม ที่โดดเด่นด้านความซื่อสัตย์ในหลักคุณธรรมที่มีอยู่ในพระพุทธศาสนานั้น สามารถนำมา ประยุกต์ใช้กับการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เช่น ด้านครอบครัว ด้านอาชีพการงาน ด้านมิตรสัมพันธ์ ได้อย่างไร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติและคุณธรรมของตัวละคร “กวนอู” ที่ปรากฏในวรรณกรรม เรื่องสามก๊ก
2. เพื่อศึกษาคุณธรรมของตัวละคร “กวนอู” ที่สอดคล้องกับคัมภีร์ทาง พระพุทธศาสนา
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์คุณธรรมของตัวละคร “กวนอู” ตามหลักพระพุทธศาสนา กับ การนำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตปัจจุบัน

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ศึกษาวิเคราะห์คุณธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ของตัวละคร กวนอู ที่ปรากฏในวรรณกรรม เรื่อง สามก๊ก ตามหลักพระพุทธศาสนา เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รวบรวมและศึกษา ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม ด้านความซื่อสัตย์ตามแนว พระพุทธศาสนา จากเอกสารต่าง ๆ ทั้งปฐมภูมิ และ ทุตยภูมิ
2. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ และคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ของตัวละคร “กวนอู” จากหนังสือวรรณกรรม เรื่อง สามก๊ก

3. ศึกษาวิเคราะห์คุณธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ของตัวละคร “กวนอู” ที่ปรากฏในวรรณกรรม เรื่อง สามก๊ก ตามหลักพระพุทธศาสนา

4. การสัมภาษณ์บุคคลที่เคารพบูชาสักการะกวนอู ยกย่องให้เป็นเทพเจ้า ผู้ที่มีความซื่อสัตย์เป็นเลิศเป็นที่เคารพแก่บุคคลทั่วไป ในสถานที่ต่าง ๆ รวมจำนวน 3 คน ซึ่งเป็นพุทธศาสนิกชนเชื้อสายจีน

5. เรียบเรียงข้อมูล และนำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

4. สรุปผลการวิจัย

1. ประวัติและคุณธรรมของกวนอู

กวนอู หรือ แซ่กวน ชื่อ อู มีชื่อรองว่า ไชวหยาง ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น หยินฉาง เป็นตัวละครในวรรณกรรมจีน อิงประวัติศาสตร์เรื่องสามก๊กที่มีตัวตนจริงในประวัติศาสตร์ ยุคสามก๊ก เกิดเมื่อวันที่ 24 เดือน 6 จินศักราชเอี้ยงฮี้ ปี พ.ศ. 704 ในรัชสมัยของพระเจ้าฮั่นฮวนเต้ เป็นชาวตำบลโก่ เหลียง เมืองเหอตง (วรรณไว พัทธินัย, 2554: 9) เป็นเมืองน้อยอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ขึ้นแก่เมืองซันซี กวนอูเป็นผู้มีรูปร่างสูงใหญ่ 9 ฟุตจีนหรือประมาณ 6 ศอก ใบหน้าแดงเหมือนผลพุทราสุก นัยน์ตาวาวรี คิ้วดั่งหนอนไหม หนวดเครางามถึงอก มีจ้าวรูปจันทร์เสี้ยว ยาว 11 ศอก หนัก 82 ชั่ง เป็นอาวุธประจำกายเรียกว่า “จ้าวมังกรเขียว” หรือ “จ้าวมังกรจันทน์ฉายา” ในจินตนาการของศิลปินมักวาดภาพหรือปั้นภาพให้กวนอูแต่งกายด้วยชุดสีเขียวและมีผ้าโพกศีรษะ กวนอูมีความเชี่ยวชาญและเก่งกาจทางด้านการต่อสู้ จงรักภักดี กตัญญูรู้คุณ มีคุณธรรมและซื่อสัตย์เป็นเลิศ

ในวัยหนุ่มฉกรรจ์กวนอูได้พลั้งมือฆ่าปลัดอำเภอผู้มีจิตร้ายกาจและนำชายตายจนต้องหลบหนีการจับกุม และพบกับเล่าปี่และเตียวหุยจนร่วมสาบานตนเป็นพี่น้องกันในสวนท้อร่วมทำศึกกับเล่าปี่มาโดยตลอด เป็นหนึ่งในห้าทหารเสือของเล่าปี่ ครองเกงจื๋อร่วมกับกวนเป้ง บุตรบุญธรรมและจิวย๋ง ต่อมาซุนกวนเป็นพันธมิตรกับโจโฉ นำทัพเข้าโจมตีเกงจื๋อ องค์กวนอูพลัดท่าเสียทีแก่ลิ บอง และลกซุน สองแม่ทัพ แห่งกังตั๋ง จนเสียเกงจื๋อ กวนอูพยายามตีฝ่ากำลังทหารที่ล้อมเมืองเป็กเสีย เพื่อชิงเกงจื๋อกลับคืน แต่ถูกจูเหียนและพั่วเจี้ยง จับได้พร้อมกวนเป้งที่เขาเจาสัน จากนั้นกวนอูถูกประหารในปี พ.ศ. 762 รวมอายุได้ 58 ปี พร้อมกับกวนเป้ง บุตรบุญธรรมด้วยความจงรักภักดี และซื่อสัตย์ กวนอูจึงถูกยกย่องให้เป็น “เทพเจ้าแห่งความซื่อสัตย์” ที่มีผู้คนนับถือมากมาย มาจน ถึงปัจจุบัน

จะเห็นได้ว่า คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ในตัวของ “กวนอู” นั้นมีหลายอย่าง เช่น ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ความซื่อสัตย์ต่อครอบครัว ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ต่อมิตร และความซื่อสัตย์ต่อญาติ เป็นต้น

เมื่อครั้ง “กวนอู” ยังมีชีวิตอยู่ คุณธรรมด้าน “ความซื่อสัตย์” ปรากฏอย่างโดดเด่นและเห็นได้อย่างชัดเจน เพราะกวนอูเป็นผู้ที่มี “ความซื่อสัตย์” ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น

ตัวอย่างเช่น กรณีที่มีความซื่อสัตย์ต่อ “เล่าปี” และยังมีสัจจะต่อ “โจโฉ” ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นศัตรูต่อกัน

“กวนอู” ได้รับการยกย่องพร้อมทั้งได้รับสมญานามให้เป็นถึง “จงอื่อสินอุ่กวน เล็งต้าตี้” ซึ่งหมายถึง มหาเทพผู้ยิ่งใหญ่แห่งความจงรักภักดี โดยได้รับการแต่งตั้งจาก “พระเจ้าเจียนหลงแห่งราชวงศ์ซิง”

คุณสมบัติของกวนอูที่ได้รับการยกย่องจากชาวพุทธในประเทศจีนว่าเป็น “พระสังฆารามโพธิสัตว์” (แคนาผู้สีก) ซึ่งหมายถึงผู้พิทักษ์ธรรมของชาวพุทธ ตามที่ผู้วิจัยได้เสนอรายละเอียดไว้ในบทที่ 2 แล้วนั้น

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษา “ชีวประวัติของกวนอู” ผู้วิจัยได้เห็นว่ กวนอูเป็นผู้ที่มีคุณธรรม และคุณธรรมที่โดดเด่นอย่างชัดเจนของกวนอู คือ คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ และที่โดดเด่นไปกว่าผู้อื่นในเรื่องของความซื่อสัตย์ คือ กวนอูมีความซื่อสัตย์และรักษาสัจจะกับทุกคนถึงแม้ผู้นั้นจะเป็น ศัตรูก็ตาม

2. คุณธรรมของตัวละคร “กวนอู” ที่สอดคล้องกับคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา

เมื่อ “กวนอู” ได้เสียชีวิตไปแล้ว ดวงวิญญาณของ “กวนอู” ยังคงมีสัญญาณของ “ตัวมานะ” และ “คุณธรรม” อยู่คู่กัน จากตัวอย่างที่ปรากฏที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 แล้วดังนี้

“ในวรรณกรรมสามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ได้บรรยายไว้ว่าภายหลังจากที่กวนอูเสียชีวิตได้กลายเป็นอสุรกาย ซึ่งเต็มไปด้วยความพยาบาทที่มีต่อลิบองอยู่ในภูเขา และได้ไปปรากฏร่างต่อหลวงจีนเกาเจ๋ง บณยอดเขาจวนหยกสันเพื่อเรียกร้องให้น้ำศีระตนเองกลับคืนมา จากการเทศนาของหลวงจีนเกาเจ๋ง ได้กล่าวว่า กงเกวียนกงกรรม ตัวฆ่าเขา เขาฆ่าตัว เมื่อท่านฆ่าฉันเหลียง บุนทิวและนายด่านห้าตำบล ไครมาทวงศีระแก่ท่านคืนบ้าง ครั้งนี้ท่านเสียทีแก่ข้าศึกถึงแก่ความตายแล้ว ท่านมาร้องทวงศีระคืนแก่ใครเล่า ทำให้กวนอูได้ซาบซึ่งในสพระธรรมและปวารณาตนเป็นผู้พิทักษ์ศาสนาพุทธนับแต่นั้นมา”

จึงเห็นได้ว่า หลักคำสอนของพระพุทธองค์ สามารถสอนได้ทั้งผู้ที่มีสังขารและไม่มีสังขาร ดังความที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาฯ (ภาษาไทย) ความดังนี้

ว่าด้วยท้าวสักกะ

ครั้งนั้น ท่านพระมหาโมคคัลลานะหายตัวจากพระเชตวันไปปรากฏในเทวโลกชั้นดาวดึงส์ เปรียบเหมือนบุรุษแข็งแรงเหยียดแขนออกหรือคู่แขนเข้าฉะนั้น

ลำดับนั้น ท้าวสักกะจอมเทพพร้อมด้วยเทวดา 500 องค์ ได้เสด็จเข้าไปหาท่านพระมหาโมคคัลลานะถึงที่อยู่ ทรงไหว้แล้ว ได้ประทับยืนอยู่ ณ ที่สมควร ท่านพระมหาโมคคัลลานะได้กล่าวกับท้าวสักกะจอมเทพดังนี้ว่า

“ท่านจอมเทพ การถึงพระพุทธเจ้าเป็นสรณะดีนัก เพราะการถึงพระพุทธเจ้าเป็นสรณะเป็นเหตุ สัตว์บางพวกในโลกนี้หลังจากตายแล้วจะไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์

การถึงพระธรรมเป็นสรณะดีนัก เพราะการถึงพระธรรมเป็นสรณะเป็นเหตุสัตว์บางพวกในโลกนี้หลังจากตายแล้วจะไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์

การถึงพระสงฆ์เป็นสรณะดีนัก เพราะการถึงพระสงฆ์เป็นสรณะเป็นเหตุ สัตว์บางพวกในโลกนี้หลังจากตายแล้วจะไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์”

ท้าวสักกะจอมเทพตรัสว่า “ท่านโมคคัลลานะผู้นิรทุกข์ การถึงพระพุทเจ้าเป็นสรณะดีนัก เพราะการถึงพระพุทเจ้าเป็นสรณะเป็นเหตุ สัตว์บางพวกในโลกนี้หลังจากตายแล้วจะไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์

มีพุทธภาษิตบทหนึ่งกล่าวไว้ว่า “สจเจณ กิตติ ปโปปติ” แปลว่า “คนเราจะบรรลุถึงเกียรติได้เพราะความสัตย์” นั่นก็หมายความว่า คนที่จะมีเกียรติ ย่อมต้องเป็นคนที่มีความสัตย์ซื่อ จึงจะเป็นที่ยอมรับนับถือของคนในสังคมได้อย่างจริงใจ โดยไม่ต้องเสแสร้งแกล้งทำ

“ความซื่อสัตย์” เป็นคุณธรรมที่จำเป็นต่อทุกสังคม ไม่ว่าจะเป็นความซื่อสัตย์ระดับไหนก็ตาม จะต้องมีการปลูกฝังหรือสอนเยาวชนรุ่นหลังให้ประพฤติปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะ หากคนในสังคมขาดคุณธรรมข้อนี้เมื่อใด สังคมก็จะวุ่นวาย ไม่สงบ คนจะเอารัดเอาเปรียบกัน และเห็นแก่ตัวมากขึ้น จนก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย

“ความซื่อสัตย์” เป็นสิ่งสำคัญ เพราะหากขาดความซื่อสัตย์แล้ว สังคมจะยุ่งเหยิงเกิดความหมาดระแวง ไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน เกิดความโกลาหลไปทั่ว ไม่รู้สิ่งไหนจริง สิ่งไหนเท็จ ถ้าขาดในระดับบุคคลก็จะกลายเป็นคนไม่น่าเชื่อถือและมีปัญหาอยู่ตลอดเวลา ส่วนในระดับประเทศ ก็จะได้ชื่อเกียรติภูมิ เป็นที่ดูถูกของชาติอื่น ซึ่ง “ความซื่อสัตย์” ที่ว่านี้ รวมไปถึงการมี “สัจจะ พูดจริงทำจริง” ไม่โกหกหรือพูดเหลวไหล พูดคำไหนเป็นคำนั้นด้วย คนเช่นนี้ไปที่ใด ย่อมเป็นที่เคารพนับถือเป็นคนมีเกียรติ ข้อสำคัญ ถ้าทุกคนทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ย่อมจะทำให้สังคมและประเทศชาติมีความสงบสุข อันมีผลต่อต่อประชาชน คือ เราทุกคนนั่นเอง

ถ้าบุคคลใดที่มีความซื่อสัตย์ตามหลักธรรมนั้นก็จะมีสามารถประกอบการสิ่งใดก็จะสำเร็จได้อย่างแน่นอน โดยในหลักธรรมของศาสนาพุทธนั้นต่างก็มีหลักธรรมในเรื่องของความซื่อสัตย์แฝงไว้อยู่ในหลักธรรม โดยดูได้จากตารางด้านล่างนี้ การถึงพระธรรมเป็นสรณะดีนัก เพราะการถึงพระธรรมเป็นสรณะเป็นเหตุ

สัตว์บางพวกในโลกนี้หลังจากตายแล้วจะไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์

“การถึงพระสงฆ์เป็นสรณะดีนัก ฯลฯ จะไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์” (ส.สพ.ไทย)

18/341/356)

จากข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้หยิบยกมาจากพระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาฯ (ภาษาไทย) เห็นได้ว่า หลักคำสอนของพระพุทธองค์นั้น สามารถสอนได้ทั้งผู้ที่มีสังขารและไม่มีสังขาร ซึ่งหลักฐานที่ปรากฏในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนานั้น สามารถอ้างอิงได้และ

ตรวจสอบได้ หากทุกคนมีจิตที่มีความรู้แห่งคุณธรรมอยู่แล้ว ถึงบางครั้งอาจจะหลงลืมเพียงมีผู้กล่าวชี้แนะก็สามารถเปลี่ยนความคิดได้ในทางสัมมาทิฐิ เหมือนกับองคุลิมาล

3. ศึกษาวิเคราะห์คุณธรรมของตัวละคร “กวนอู” ตามหลักพระพุทธศาสนากับการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตปัจจุบัน

จากการที่ได้สัมภาษณ์บุคคลนั้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า บุคคลส่วนใหญ่จะรู้จัก “เทพเจ้ากวนอู” จากการที่ได้รับการสืบทอดการบูชาจากบรรพบุรุษของตนเองเป็นส่วนใหญ่ และมาทำการศึกษาเพิ่มเติมจากการดูภาพยนตร์ ละคร และการอ่านหนังสือ เป็นต้น บุคคลส่วนใหญ่จะรู้จักกวนอู” ในเรื่องของความซื่อสัตย์ ความซื่อตรง และมีคุณธรรมของคนดีอยู่ในตน กวนอูเป็นผู้ที่ยึดมั่นในสัจจะและกตัญญู ตามหลักของพระพุทธศาสนา ในหลักของ ขรവാสนธรรม 4 โดยผู้ที่ให้สัมภาษณ์ได้นำเอาคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ของ “เทพเจ้ากวนอู” มาใช้ในเรื่องการทำงาน การใช้ชีวิตประจำวัน การอบรมเลี้ยงดูและสั่งสอนคนในครอบครัว เน้นเรื่องการทำงานให้ทำงานอย่างสุจริต ไม่คดโกงและไม่เอาเปรียบผู้อื่น นำเอาคุณธรรมของกวนอูเป็นตัวอย่างเรื่องความอดทนในการทำงาน สำหรับผู้ที่ทำงานเป็นข้าราชการ ทหาร ตำรวจ ก็ควรที่จะนำเอาความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ความทะนงในศักดิ์ศรี การรักษาตัวอย่างเช่นกวนอู มาปฏิบัติที่ตนเองให้เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

5. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึง “ความซื่อสัตย์” ของกวนอู ในวรรณกรรมเรื่อง สามก๊ก ซึ่งหลาย ๆ ท่านที่เป็นชาวไทยเชื้อสายจีน ได้ยกย่องกวนอู ในด้านลักษณะที่โดดเด่น เป็นเทพเจ้าด้านความซื่อสัตย์ ของพุทธศาสนิกชนเชื้อสายจีน จะเห็นว่าความซื่อสัตย์นั้นมีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตและการทำงาน ของทุก ๆ อาชีพ ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าควรที่จะนำเอาคุณธรรมความซื่อสัตย์ มาปลูกฝังและส่งเสริมและลงสู่ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ และบุคลากรในองค์กรต่าง ๆ ตลอดจนสอดแทรกไปในระบบการศึกษา เพื่อให้เป็นการปลูกฝังให้เยาวชนมีความซื่อสัตย์เกิดขึ้นภายในจิตสำนึกของทุกคน อาจจะทำในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รูปหนังสือแบบการ์ตูนเป็นตอน ๆ รูปแบบหนังสือนิทาน หรือ รูปแบบภาพยนตร์ เป็นต้น แต่ทั้งนี้คุณธรรมในด้าน “ความซื่อสัตย์” ยังมีบุคคลสำคัญอื่น ๆ อีกมาก ซึ่งน่าศึกษาค้นคว้าและพัฒนาเพื่อวิจัยด้าน “ความซื่อสัตย์” ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- นายชินภัทร ภูมิรัตน. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **ต้นกล้าของความซื่อสัตย์**. สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: กระทรวงศึกษาธิการ, 2556.
- จำเนียร ทรงฤกษ์. **ชีวประวัติพุทธสาวิกา (พระภิกษุณี หรือ พระเถรี)**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพ่อธนวล แม่พัวทรงฤกษ์, 2553.

พุทธศาสนมหายาน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.gonghoog.com/main/index.php/2012-11-10-06-21-35?showall=&start=6> [5 ก.ย. 2557].

วรรณไว พันธ์นัย. สามก๊ก ฉบับแปลใหม่ เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุภาพใจ, 2554.